

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

Plats Stora Sessionssalen, Kommunhuset i Lomma

Tid 12 juni 2019, klockan 15.30-17.00

Beslutande	Robert Wenglén (M)	Ordförande
	Lennart Månsson (M)	Ersättare J. Danielsson
	Jerry Ahlström (M)	Ledamot
	Sofia Forsgren-Böhmer (M)	Ledamot
	Lars-Göran Svensson (C)	Ledamot
	Bo Gunnarsson (C)	Ersättare J. Benke §26
	Jonas Benke (L)	Ledamot §27
	Lisa Bäck (S)	Ledamot
	Per Bengtsson (S)	Ledamot
	Jimmy Ringström (SD)	Ledamot
	Kristina Thored (FB)	Ledamot

Övriga deltagare	Carin Hansson (M)	Ersättare
	Fredrik Axelsson (M)	Ersättare
	Susanne Borgelius (M)	Ersättare
	Bo Gunnarsson (C)	Ersättare §27
	Rune Netterlid (S)	Ersättare
	Pia Johnsson (S)	Ersättare
	Jonas Olsson (SD)	Ersättare
	Kristian Lindsjö (FB)	Ersättare
	Adam Bahr	Miljöstrateg
	Helena Björn	Miljöstrategisk samordnare
	Åsa Cornander	Planerings- och trafikingenjör
	Linnea Qvarnström	Samordnare ÖP/DP enheten
	Tommy Samuelsson	Samhällsbyggnadschef
	Lovisa Liljenberg	Stadsarkitekt
	Ulrika Håkansson Ström	Sekreterare

Utsetts att justera Lisa Bäck

Justeringens plats och tid Kommunhuset i Lomma 2019-06-19

Paragrafer 26-27

Underskrifter Sekreterare

Ulrika Håkansson Ström

Ordförande

Robert Wenglén

Justerande

Lisa Bäck

Utdragsbestyrkande

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Beslutande organ	Planledningsgruppen		
Sammanträdesdatum	2019-06-12		
Paragrafer	26-27		
Datum när anslaget sätts upp	2019-06-20	Datum när anslaget tas ned	2019-07-13
Förvaringsplats för protokollet	Kommunhuset i Lomma		
Underskrift	_____		

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26

Dnr KS/KF 2018:184.212

Inriktningsbeslut rörande naturresurser, rekreation och teknisk försörjning inför en ny översiktsplan**Ärendebeskrivning**

På planledningsgruppens sammanträde i mars presenterades ett antal frågor rörande naturresurser, fritid och teknisk försörjning. Under mötet i juni ska planledningsgruppen fatta ett inriktningsbeslut i dessa frågor och detta beslut ska ligga till grund inför framtagandet av ett samrådsförslag till ny översiktsplan. Planeringsavdelningen har i text formulerat ett förslag till inriktningsbeslut baserat på de synpunkter som har framkommit under planledningsgruppens behandling av ärendet. Planledningsgruppens diskussioner har handlat om både övergripande och mer detaljerade frågor men i beslutsförslaget har fokus lagts på de riktlinjer som rör sig på en översiktsplanenivå. Synpunkter på andra nivåer är även de viktiga och kommer delvis att tas om hand i översiktsplanens olika kapitel.

Planeringsavdelningen har lämnat förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse från planeringsavdelningen, 2019-06-04.

Planledningsgruppen beslutar följande:

- Planledningsgruppen fattar följande inriktningsbeslut rörande naturresurser, rekreation och teknisk försörjning:

Tätortsnära rekreation

I gällande översiktsplan anges ställningstagande om att kommunen ska medverka till att markområden för rekreation och naturupplevelser inom och i anslutning till tätorterna utökas. Den bostadsnära naturen bör vara möjlig att nå till fots från bostaden. I forskningen har 300 meter visat sig vara ett gränsvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta (Boverket). I SCB:s medborgarundersökning för 2018 visar resultat från Lomma kommun att de allra flesta som deltog i undersökningen angav att det var viktigt att ha nära till ett naturområde (56 % mycket viktigt och 37% ganska viktigt). Det var i undersökningen tydligt att besöksfrekvensen minskade drastiskt för de med över 300 meter till närmaste naturområde. Detta samband kan också vara bra att beakta vid diskussion kring centralisering av idrottsplatser utanför tätorten.

Förslag på ställningstagande:

- Kommunen ska medverka till att markområden för rekreation och naturupplevelser inom och i anslutning till tätorterna utökas.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Vandrings- och cykelleder

I kommunen finns flera vandringsleder såsom Skåneleden, Strandstråket, Pilgrimsleden och Gröna slingan, cykelleden Sydkustleden samt ridstigar. I naturmiljöprogrammet re-
do visas förslag till möjliga rundslingor till Skåneleden samt möjliga vandringsleder i an-
slutning till Höje å. Vidare presenteras möjliga vandringsleder och ridvägar från Fjellie till
Fels mosse. Vandringslederna och rundslingorna har potential att utökas både avseende
utsträckning, kvalitet och tillgänglighet.

Förslag på ställningstagande:

- Kommunen ska fortsatt verka för utveckling av vandrings-, löpar-, cykel- och vat-
tenleder samt ridstigar genom kommunen med utökad tillgänglighet och stan-
dard.
- Möjligheterna att anlägga rekreativstråk genom det öppna jordbruksland-
skapet ska tillvaratas i den mån detta inte står i konflikt med djur- och växtliv.

Haboområdet

I gällande översiktsplan, i kommunens ställningstaganden, anges att Haboområdet ska
fortsätta att utvecklas för fritids- och rekreativändamål. 2009 genomfördes en utred-
ning som visade att marken inte var lämplig för anläggandet av konstgräsplaner. Kom-
munen bestämde då att vänta i 10 år för att sedan genomföra en ny markundersökning.
I februari 2019 presenterades nya resultat som visade att markens beskaffenhet fortsatt
var densamma som tidigare. Vid en eventuell utveckling av området gör emellertid det
ånära läget att särskilda försiktighetsåtgärder kommer att krävas.

Förslag på ställningstagande:

- Förutsättningarna för att utveckla Haboområdet för fritids- och rekreativändamål ska fortsatt utredas. Även Borgeby idrottsområde ska kunna utvecklas fram-
över.

Bro över Lödde å

Lomma kommun utredde år 2009 tillsammans med Kävlinge kommun möjligheten att
skapa en förbindelse över Lödde å. I ÖP 2010 finns förslag till förbindelse över Lödde å
med i avsnittet Mellankommunala intressen, och då lokaliserad vid Borgeby slott. Ingen
bro har byggts men önskemålen om att kunna ta sig över Lödde å kvarstår. En sådan för-
bindelse skulle även bidra till utvecklingen av Strandstråket och Skåneleden.

Förslag på ställningstagande:

- Lomma kommun ska arbeta för genare koppling över Lödde å väster om E6:an.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Natur, vatten och övriga naturresurser

Naturresursfrågor i landskapet som pågår genom samarbetsavtal eller lagstiftade åtgärder

Åtgärder för vatten i landskapet

Genom de samarbeten vi har med andra kommuner genomförs årligen ett åtgärdsprogram för våra vattendrag och i slutändan Lommabukten. Detta är en ständigt pågående process. Åtgärderna spänner från anläggande av våtmarker, översvämningsytor och fördröjningsdammar till stråk och friluftslivsåtgärder i anslutning till vattnen. På så sätt kan man se dessa åtgärdsprogram som kommunens största landsbygdsprojekt. De har också bäring på landskapsnivå och behöver därför synliggöras i översiktsplanen. En annan aspekt är att åtgärderna delvis också görs för förbättrad vattenkvalitet och minskad övergödning vilken i sin tur krävs enligt vattendirektivet. Ny exploatering får inte heller bidra till försämrade vattenkvalitet enligt samma lagstiftning.

Förslag på ställningstaganden:

- Åtgärdsprogrammen för Höje å och Kävlingeån ska fullföljas.
- Befintliga ekologiska korridorer ska värnas och nya skapas där så är lämpligt.
- Å-landskapen ska utvecklas till gagn för rekreationsmöjligheter utan att biologiska värden påverkas negativt.
- Kommunen ska fortsatt verka för att Alnarpsströmmen finns kvar som resurs för framtiden.
- I möjligaste mån ska exploatering av jordbruksmark undvikas.

Markbehov för ökande rekreationsmöjligheter, säkrade naturområden och möjligheter att genomföra kompensation kopplat till exploatering

Områden för naturreservatsbildning

Områden med skyddad natur genom bildandet av naturreservat är hittills det sätt som vi säkrat natur- och friluftslivsintressena för framtiden.

Pågående reservatsbildningar: Kustdammarna i Lomma, Augustenborg i Borgeby samt Kyrkfuret i Lomma

Kommande utpekade områden i Naturmiljöprogrammet: Lomma ängar (i dalgången i Höje å), Oskarsfridsdammarna (i Lilla Lomma) samt Plommonskogen (i kanten av Framtidens Bjärred).

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

I reservatsbildningarna har vi arbetat med att främst peka ut områden som ändå är skyddade på olika sätt eller är svåra att exploatera eller bruka av annat skäl.

Förslag på ställningstaganden:

- Pågående naturreservatsbildningar ska fullföljas.
- Lomma ängar ska bli naturreservat.
- Oskarsfridsdammarna ska bli naturreservat.
- Plommonskogen ska på sikt bli naturreservat.

Miljökompensation

Utöver områden för reservatsbildning kan man se att vi behöver ha områden utpekade för miljökompensation om vi ska lyckas klara den gröna kvaliteten i kombination med hög utbyggnadstakt. Ett nationellt beslut finns om att vi i alla myndighetsbeslut som påverkar ekosystemtjänster* ska synliggöra en förlust. Kommunen har historiskt arbetat framgångsrikt med balanseringsprincipen och miljökompensation, en metod som innebär att ekosystemtjänster som tas i anspråk ska kompenseras.

Man behöver komma ihåg att vi alltid arbetar med mångfunktion. Ett exempel på mångfunktion kan vara områden för att hantera vatten och översvämningar som också kan kombineras med friluftsliv och biologisk mångfald. Dessa områden är oftast också mindre lämpliga för exploatering eller odling. I tabellen med karta bilaga 2 så finns tre av de föreslagna kompensationsområdena med. Dessa tre kräver förändrad markanvändning i kompensationsarbetet (framför allt odlingsmark idag), men alla tre har redan idag bra möjligheter för vattenhantering i landskapet.

Ett annat sätt att arbeta med kompensation kan vara att utveckla områden som idag är gröna men med låg kvalitet på ekosystemtjänster, t ex otillgängliga för friluftslivet, låg biologisk mångfald eller låga upplevelsevärden. Då kan man arbeta med kvalitetshöjande åtgärder för att öka ekosystemtjänsternas kvalitet. Områden som är skyddade på annat sätt, t ex genom strandskydd eller biotopskydd kan också ofta utvecklas på ett positivt sätt genom åtgärder eller skötsel.

På grund av ovanstående har de områden vi hittills pekats ut titt sig oproblematiska, men kan behöva en ny översyn. Ytterligare möjliga områden har också pekats ut i det naturmiljöprogram som antogs 2018. De områdena är alla också lämpliga för översvämningshantering samt som reträttvägar för natur i ett förändrat klimat. Två typer av områden har pekats ut i ÖP 2010, dels nyskapande av natur och dels befintliga grön- och naturområden där kompensation sker genom kvalitetshöjning. Med kvalitetshöjning menas att ekosystemtjänsterna inklusive biologisk mångfald ökar på platsen. Kommunstyrelsen tydliggjorde också arbetssättet kring kompensation 2014 med två beslut, dels att miljövärdesbedömningen ska ingå som en del av detaljplanearbetet och dels att en rutin för miljövärdesbedömning och kompensation ska gälla vid alla exploateringar.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Förslag på ställningstaganden:

- Områden för kompensation ska pekas ut i översiktsplanen dels för nyskapande av natur och dels befintliga grön- och naturområden där kompensation kan ske genom kvalitetshöjning.
- Områden där kompensation sker genom nyskapande av natur ska på sikt bli naturreservat för att säkra kompensationen.
- Miljövärdesbedömning ska ingå som en del av detaljplanarbetet, balanseringsprincipen ska tillämpas och kompensation kan då komma att behöva ske vid exploatering.
- För att säkra kompensationsområdena bör dessa ges områdeskydd.

**Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturens ekosystem ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Pollinering, syreproduktion, vattenreglering och naturupplevelser är några exempel.*

Teknisk försörjning

Större anläggning för produktion av grön energi

Befolkningsökning samt elektrifiering av maskiner och fordon gör att Skåne hotas av en kommande elbrist. Lomma kommun är beroende av externa elleverantörer samt ledningsägare vilket utgör en möjlig risk och sårbarhet. Dessa faktorer samt ställningstaganden gällande minskade utsläpp av växthusgaser gör att det kan vara aktuellt att reservera yta för eller utreda eventuell större produktionsanläggning för grön energi (ex. solkraft eller vätgas). Sådana anläggningar kan formas multifunktionellt för att även skapa flera olika ekosystemtjänster.

Kraftringen har i det förberedande samrådet yttrat att de ställer sig positiva till ställningstagande om anläggning för förnybar energiproduktion och påpekar att även distributionen av förnybar energi behöver säkras.

Svenska kraftnät har i sitt yttrande påpekat att det är en begränsad överföringshastighet i stamnätet under den kommande 7-8 årsperioden, vilket kan begränsa möjligheten att utveckla energiintensiv verksamhet.

Förslag på ställningstagande:

- Kommunen ska utreda möjligheten att anlägga en eller flera större energianläggningar med förnybar energiproduktion inom kommunen.

Vindkraft

I gällande översiktsplan anges ställningstagande mot anläggning av vindkraft. Arbetsgruppen önskar att politiken tar ställning till huruvida detta ställningstagande ska kvarstå. Tidigare vindkraftsutredningar påvisar olämplighet för nyanläggning inom studerade

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

områden, men frågan är om detta generella ställningstagande mot vindkraft ska kvarstå i översiktsplanen.

Krafttringen har i förberedande samråd yttrat att förutsättningarna förändras över tid och förutsättningarna bör kunna utredas löpande. Arbetsgruppen för ÖP menar dock på att både förutsättningarna för vindkraft rimligtvis inte ändras nämnvärt under planperioden, dels då det inte planeras några omdanande landskapsförändringar samt att den tekniska utvecklingen har kommit en lång väg i jämförelse med exempelvis solceller.

Förslag på ställningstagande:

- Etablering av storskaliga vindkraftverk ska alltid föregås av planprövning. Kommunen tar ställning mot etablering av storskalig vindkraft inom de områden som har angivits som olämpliga i vindkraftsutredningen. Utredningen ska uppdateras under planperioden.

Markförläggning av kraftledning

I gällande översiktsplan anges att kommunen ska verka för markförläggning av de två stora kraftledningarna samt att en omläggning sker i den norra kommundelen så att Borgeby ej längre behöver beröras av kraftledningarna. De stora kraftledningarna utgörs egentligen av tre olika ledningsnät. Ledningen på 400 kV ägs av Svenska kraftnät medan ledningarna på 130 kV samt 50 kV ägs av Eon.

Svenska Kraftnät har i förberedande samråd yttrat att deras stamnät inte är, utom undantagsvis, lämplig att anlägga som markkabel. Svenska kraftnät baserar detta på tekniska begränsningar för överföringshastigheten samt en försämrad driftssäkerhet för ledningen som ingår som en viktig del i det nationella elsystemet.

Eon har inte inkommit med något yttrande i det förberedande samrådet.

Förslag på ställningstagande:

- Kommunen ska verka för att de tre stora kraftledningarna markförläggs och att en omläggning sker i den norra kommundelen så att Borgeby ej längre behöver beröras av ledningarna.

Dagvattenomhändertagande

För att minska omfattningen av översvämningar samt spridningen av föroreningar i dagvatten innefattar gällande översiktsplan ställningstagande om dagvattenomhändertagande och fördröjning så nära vattenkällan som möjligt. Detta åtagande införlivas bland annat i samband med naturmiljökompensation vid detaljplaneläggning och exploatering.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Hårdgjorda ytor, avsaknad på naturlig vegetation samt inte minst omfattande dräneringar gör att dagvattensystemen riskerar överbelastning. I enlighet med åtaganden i Lomma kommuns miljömålsdokument kan ställningstagande gällande dagvattenomhändertagande förstärkas med att kommunen ska anlägga dammar och andra tekniska lösningar såsom mångfunktionella ytor. Viktigt att nämna är dock att det är inte enbart kommunen som är ansvarig för dagvattenomhändertagandet. Lämpliga grönstrukturer och övriga markområden kan även i enlighet med Lomma kommuns miljömålsdokument pekas ut och säkras (i enlighet med gällande ÖP) som tillfälliga översvämningsytor. Dessa frågor hanteras även i det pågående arbetet med att ta fram en dagvattenpolicy för Lomma kommun.

Förslag på ställningstagande:

- Dagvatten ska tas om hand och fördröjas så nära källan som möjligt.
- För att minska omfattningen av översvämnings- och spridningsområden i dagvatten ska kommunen anlägga dammar och andra tekniska lösningar såsom mångfunktionella ytor.
- Lämpliga grönstrukturer och övriga markområden ska pekas ut och säkras som tillfälliga översvämningsytor.

Infrastruktur för miljövänlig tankning

Biogasen utgör idag ett av de mest miljövänliga drivmedlen. Trots ställningstagande om anläggande av biogastankställe i gällande översiktsplan samt energi- och klimatplanen (åtgärd E.9) saknas fortfarande anlagd eller planerad biogasstation inom Lomma kommun. I samband med anläggningen av bensinstationer har kommunen utan framgång försökt driva frågan om att stationen även ska innefatta tankmöjlighet för biogas. Att anlägga en biogasstation är viktigt för att uppfylla internationella, nationella, regionala och lokala ställningstagande om minskad klimatpåverkan och en övergång till fossilbränslefria drivmedel. En biogasstation i Lomma kommun skulle innebära att biogasfordon blir ett realistiskt alternativ för kommuninvånarna samt för kommunens egen fordonsflotta. Utöver detta skulle även en station i närheten av motorvägen E6 fylla en viktig regional funktion i nätverket av tankställen för biogas.

I energi- och klimatplanen (åtgärd E.9) anges att kommunen ska utveckla en laddinfrastruktur för kommunens fordon. Detta skulle kunna kopplas till eventuellt ställningstagande gällande produktionsanläggning för grön el (se nedan).

Förslag på ställningstagande:

- Infrastrukturen för miljövänlig tankning ska utvecklas för att öka möjligheten att ha miljöbilar inom kommunen som geografisk enhet.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Mark för VA- och fjärrvärmeledning

Tillväxttakten i Lomma kommun kan leda till att tröskelvärden för VA och energisystem överskrids. För att säkra en hållbar utveckling kan det därför vara aktuellt att reservera mark för eventuell tillkommande VA- och fjärrvärmeledning.

Kraftringen har i det förberedande samrådet lämnat följande yttrande: "*Även andra energimässiga tekniska försörjningssystem bör det reserveras plats till, t.ex. biogasdistribution, eldistribution, distribution av lågtempererad fjärrvärme och mindre fjärrvärmenät, s.k. närvärme eller lokal värme.*"

Svenska kraftnät har i det förberedande samrådet påpekat att stamnätet redan idag nyttjas fullt ut delar av året, och ledtiden för nya stamnät är cirka 10 år. De menar på att detta måste beaktas i samhällsplaneringen, speciellt vid utvecklingen av energiintensiv verksamhet.

VA Syd har ej inkommit med något yttrande i det förberedande samrådet.

Förslag på ställningstagande:

- Behov av markreservation för eventuellt tillkommande VA- och energiförsörjningssystem ska utredas.

Mark för upplagsmassor

I gällande översiktsplan anges att mark för upplag av schakt-, fyll-, och muddermassor och grönavfall ska reserveras i både norra och södra kommundelarna. Detta är ej ännu genomfört. En stor del av kommunens upplagsmassor utgörs av tång från rensningar av badstränderna, vilket kan förtydligas.

Förslag på ställningstagande:

- Mark för upplag av schakt-, fyll-, och muddermassor samt tång och grönavfall ska reserveras i både norra och södra kommundelarna.

Reningsverk

Mark för utökning och skydd av befintligt reningsverk alternativt nytt reningsverk kan komma att behövas på grund av havsnivåhöjning eller som en konsekvens av att de norra kommundelarna byggs ut. I gällande ÖP anges ställningstagande om att mark för utökning och skydd alternativt nytt reningsverk kommer att behövas. I förslag till FÖP för Bjärred Borgeby 2014 pekas skyddsområde ut och det anges att en översiktlig studie (Eran miljökonsult AB, 2011) gällande ökad belastning av Borgeby genomfördes 2011, som påvisade att investeringsbehov är nödvändiga vid de tre tröskelnivåerna 11 000 personer, 13 000 personer samt 14 000 personer. VA Syd har ej inkommit med yttrande i det förberedande samrådet.

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 26 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Förslag på ställningstagande:

- Det ska utredas om mark för utökning och skydd av befintligt reningsverk, nytt reningsverk eller en annan teknisk lösning behövs.

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi innebär att uttaget av ny råvara och uppkomsten av avfall och restprodukter minskas genom att exempelvis återvinning samt återbruk främjas och konsumtionsmönster ändras. Avfallshanteringen hanteras i detalj i avfallsplanen, men övergripande ställningstaganden kan vara lämpligt i översiktsplanen då delar av den cirkulära ekonomin (som exempelvis utvecklad infrastruktur för bilpool, samåkning, återvinning och återbruk) kan behöva inkorporeras i samhällsplaneringen.

SYSAV har i förberedande samråd lämnat följande yttrande: *"Det vore bra att beskriva strategier för avfallshanteringen i stort, eventuellt med hänvisning till avfallsplanen eller med mer tydliga detaljer, framför allt kopplat till hur kommunen avser att främja förebyggande och återbruk i stadsplaneringen"*.

Gällande tidigare ställningstagande om återvinningscentral har SYSAV yttrat följande: *"Det är positivt att det i Lomma kommuns översiktsplanarbete tas hänsyn till behov av framtida plats för återvinningscentral, då det inte finns något som garanterar att befintliga ÅVC:er för all framtid kommer att vara lokaliserade på samma platser som idag. Sysav gör dock, i dagsläget, bedömningen att kapaciteten på befintliga närliggande anläggningar är så pass god att det inte föreligger något brådskande behov av att upprätta ytterligare anläggningar."* Återvinning inkluderas därför istället i detta mål om cirkulär ekonomi.

Förslag på ställningstagande:

- Lomma kommun ska i tätortsutvecklingen verka för en infrastruktur som främjar cirkulär ekonomi.
-

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 27

Dnr KS/KF 2018:184.212

Inriktningsbeslut rörande klimatfrågor, havsplanering och miljö- och riskfaktorer inför en ny översiktsplan

Ärendebeskrivning

På planledningsgruppens sammanträde i april presenterades ett antal rörande naturresurser, rekreation och teknisk försörjning. Under mötet i juni ska planledningsgruppen fatta ett inriktningsbeslut i dessa frågor och detta beslut ska ligga till grund inför framtagandet av ett samrådsförslag till ny översiktsplan. Planeringsavdelningen har i text formulerat ett förslag till inriktningsbeslut baserat på de synpunkter som har framkommit under planledningsgruppens behandling av ärendet. Planledningsgruppens diskussioner har handlat om både övergripande och mer detaljerade frågor men i beslutsförslaget har fokus lagts på de riktlinjer som rör sig på en översiktsplanenivå. Synpunkter på andra nivåer är även de viktiga och kommer delvis att tas om hand i översiktsplanens olika kapitel.

Planeringsavdelningen har lämnat förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse från planeringsavdelningen, 2019-06-04.

Planledningsgruppen beslutar följande:

- Planledningsgruppen fattar följande inriktningsbeslut rörande klimatfrågor, havsplanering och miljö- och riskfaktorer:

Miljö- och riskfaktorer, utom risk direkt kopplad till klimatförändringen

Kapitlet omfattar den miljölagstiftning som är applicerbar på översiktlig planering. Det kan handla om allt från att undvika att placera bostäder på platser som är skadliga på människors hälsa p g a buller, förorening eller annan risk. Det kan också handla om att undvika skada på miljön genom förändrad markanvändning. I vissa fall ska man t o m eftersträva förbättrad miljö genom förändrad markanvändning. Övergripande kan man summera de för människans hälsa viktiga miljöfaktorerna till buller, luftkvalitet, förorenad mark, strålning, miljöstörande verksamheter samt vattenkvalitet. Viktiga aspekter för att minska negativ påverkan på människan och miljön är lokalisering av miljöstörande verksamheter, utsläpp till mark, vatten och luft från både bostäder, verksamheter och transporter.

Buller

Buller definieras som oönskat ljud och uppfattas olika från person till person samt varierar med tiden på dygnet. Buller som är skadligt för människors hälsa och som inte är tillfälligt anses som en olägenhet enligt miljöbalken. För att bedöma om buller är en olägenhet eller inte, finns framtagna riktvärden. Att människor upplever att de blir störda innebär dock inte nödvändigtvis att bullernivåerna överstiger de riktvärden för buller som finns.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 27 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Trafiken på våra vägar och järnvägar samt flyg är en stor bullerkälla i kommunen. De största trafikbullerkällorna i kommunen är E6:an, järnvägen och Kastrups flygplats med inflygning.

Åtgärder för att minska påverkan på människor från buller är att undvika att planera bostäder och arbetsplatser nära bullerutsatta områden, att undvika att fragmentera befintliga relativt tysta områden och att utföra fysiska åtgärder för att delvis släcka ut bullerspridningen.

Förslag på ställningstagande:

- Förutsättningar för att hålla buller inom gällande riktlinjer ska särskilt belysas vid planläggning av utpekade områden för bostäder.

Luftkvalitet

Försämrad luftkvalitet beror på föroreningar och partiklar som bland annat härstammar från trafik- och transportsektorn samt uppvärmning och industriprocesser. Exponering av många föroreningar och partiklar är förenade med hälsoeffekter och har visat sig vara sjukdoms- och cancerframkallande.

I Lomma kommun, finns idag, ytterst få punktutsläpp av luftföroreningar. De källor som främst inverkar på luftkvaliteten är vägtrafiken och olika uppvärmningsanläggningar. I likhet med resten av sydvästra Skåne, berörs kommunen även av utsläpp från exempelvis Malmö och Köpenhamn.

Förorenad mark

Lomma har en lång historia som industrikommun och marken är på sina håll förorenad av både befintliga och nedlagda verksamheter. Förorenad mark kan vara en fara för både människors hälsa och miljön och ibland vara ett hinder för samhällsutvecklingen. Ett antal förorenade områden har efterbehandlats och andra är under utredning. Efterbehandling av förorenad mark kan ske genom att förorenade massor förs bort, täckts över eller på annat sätt behandlas.

Radon och andra källor till strålning

Radon är en osynlig och luktfri radioaktiv gas, som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller. När gasen i sin tur sönderfaller bildas radondöttrar som är radioaktiva metallatomer. Radon finns överallt i mark, luft och vatten. Marken är den vanligaste radonkällan och i vissa marktyper i jorden, särskilt alunskiffer, förekommer radon.

Under 2008 uppdrog kommunen åt SGU att utföra en geologisk undersökning gällande radonrisken i marken i kommun. Undersökningen visar att kommunen ligger i ett låg- till normalriskområde och därmed är risken låg för att markradon ska kunna ge upphov till förhöjda radonhalter i hus. Några analyser som visar på höga radonhalter i dricksvatten har inte påträffats.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 27 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Då många byggnadsmaterial är baserade på sten (till exempel betong, tegel, lättbetong) kan radon även avges från husens material. Normalt är radiumhalten så liten att radonavgången är betydelselös, men det finns undantag. Ett sådant är alunskifferbaserad lättbetong, så kallad blåbetong med blåaktig färg, som användes mellan 1929-1974.

En annan källa till strålning i kommunen är den från kraftledningar. Då rör det sig emellertid om icke-joniserad strålning som misstänks ge upphov till bland annat barnleukemi. Dessa risker behandlas i skrivelsen som avser inriktningsbeslut för teknisk försörjning.

Miljöfarliga verksamheter

Miljöfarlig verksamhet definieras som all användning av vatten, mark, byggnader eller anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa eller miljön. Det innebär all användning eller lokalisering som genererar buller, strålning eller utsläpp till mark, vatten och luft.

Förslag på ställningstaganden, utöver den som lagstiftningen kräver, är:

- För placering av exempelvis bostäder, lekplatser eller arbetsplatser i närheten av kraftledningar ska kommunen följa kunskapsläget och de rekommendationer som följer med detta. Försiktighetsprincipen ska användas.
- Det befintliga tankstället vid Lundavägen, Bjärred, ska på sikt avvecklas.
- Verksamheter som är olämpliga ur miljö- eller säkerhetssynpunkt ska flyttas från tätbebyggda områden.

Vattenkvalitet och vattendirektivet

Kommunen har skyldighet att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten uppfylls och normerna ska iaktas vid all planering. Miljökvalitetsnormerna gäller för de 14 vattenförekomster som finns i Lomma kommun. Genom ett aktivt tillsynsarbete ska kommunen verka för att gällande föreskrifter följs och att miljökvalitetsnormerna uppfylls. Om frågorna kommer i tidigt skede i planeringsprocessen är också mycket vunnet. Kommunens medlemskap i vattenråd och andra vattensamarbeten för att bidra till åtgärder som minskar de diffusa utsläppen via dagvattenutsläpp och annan ytavrinning bidrar också till att normerna så småningom kan komma att uppfyllas. Genom dessa samarbeten genomförs årligen åtgärder för våra vattendrag och i slutändan Lommabukten. Detta är en ständigt pågående process. Åtgärderna spänner från anläggande av våtmarker, översvämningssytor och fördröjningsdammar till stråk och friluftslivsåtgärder i anslutning till vattnen. På så sätt kan man se dessa åtgärdsprogram som kommunens största landsbygdsprojekt. De har också bäring på landskapsnivå och behöver därför synliggöras i översiktsplanen. En annan aspekt är att åtgärderna delvis också görs för förbättrad vattenkvalitet och minskad övergödning vilken i sin tur krävs enligt vattendirektivet. Ny exploatering får inte heller bidra till försämrad vattenkvalitet enligt samma lagstiftning.

Förslag på ställningstaganden:

- Kommunens ska aktivt verka för att utsläppen till vatten av övergödande ämnen eller andra miljöskadliga ämnen minimeras och att god ekologisk och kemisk status respektive god kemisk och kvantitativ status uppnås i alla kommunens vattenförekomster.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 27 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

- Åtgärdsprogrammen för Höje å och Kävlingeån ska fullföljas.
- Ny exploatering ska inte försämra vattenkvaliteten i vattenförekomsterna.
- Påverkan på Lommabuktens vattenkvalitet från Sjölundaverkets utsläpp ska minimeras så långt rimligt.

Risk kopplad till klimatförändringen och klimatanpassning

Människans utsläpp av växthusgaser håller på att förändra jordens klimat. Den årliga medeltemperaturen i Europa har stigit med 0,8 grader sedan slutet av 1800-talet. I de norra delarna har nederbörden ökat, medan delar av södra Europa har blivit torrare. Temperaturen stiger för närvarande med 0,1-0,4 grader per årtionde. Globalt sett var 2018 det fjärde varmaste året som uppmätts sedan 1880 (NASA, NOAA), tillsammans utgör de senaste fem åren 2014-2018 de varmaste hittills. Den globala årsmedeltemperaturen var 14,7 °C, vilket var 0,79 °C varmare än medeltemperaturen under referensåren 1880-1900 och 0,26 °C kallare än rekordåret 2016 (NOAA).

Enligt IPCC (FN:s internationella expertpanel för klimatfrågor) kan vi vänta en fortsatt global temperaturstegring med upp till 4,8 grader de närmaste 100 åren. Detta kommer att innebära stora negativa effekter på ekosystem, samhällsbyggande, jordbruk, kultur och ekonomi både globalt och lokalt. Redan nu syns effekter av klimatförändringen i samhälle och natur. I Energi- och klimatplan för Lomma kommun behandlas hur kommunen ska bidra till att utsläppen av växthusgaser minskar. Samtidigt som vi minskar våra utsläpp måste vi också börja anpassa oss till de förändringar vi vet kommer.

Kommunen har genomfört flera stora utredningar och översvämningskarteringar sedan 2007. Den som vill fördjupa sig kan med fördel gå in och läsa på www.hojea.se Materialet är dock omfattande och relativt komplext. Ett kustzonsprogram med mål och åtgärder har också tagits fram och kommer förhoppningsvis att antas av kommunfullmäktige inom en snar framtid. Programmets syfte är bland annat att vara ett kunskapsunderlag till översiktsplanen.

Scenarier för kommande klimat

För Lomma kommuns del bedöms klimatförändringen innebära både ökade nederbörds-mängder och mer extremt väder med ökade översvämningsrisker som följd. De klimat-scenarier som redovisas har tagits fram av SMHI vid Rosby Centre.

Beräkningarna visar att för Öresunds del kommer havsnivån att kunna stiga med upp till ca 1 meter mellan åren 2070-2100 jämfört med dagens medelvattenyta. Samtidigt blir också högvattenstånden högre och oftare förekommande.

Temperaturen kommer att öka under perioden liksom årsmedelnederbörden i södra Sverige. Antalet dagar med nederbörd liksom antalet kraftiga skyfall blir fler, framförallt under vinterhalvåret. Därmed ökar också avrinningen i vattendragen och höga flöden blir mycket vanligare. Detta sker redan nu. Samtidigt som nederbörden ökar så ökar

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 27 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

även avdunstningen på grund av högre temperaturer vilket kan leda till ökad sommartorka i södra Sverige.

Konsekvenser

Stora delar av Lomma kommun är belägna i låglänt landskap (se höjdkarta s 115 i Översiktsplan 2010). Samtidigt finns det en lång kuststräcka och två stora vattendrag vars avrinningsområden avvattnar stora delar av Skåne. De konsekvenser av klimatförändringen som kan förväntas är därför framförallt översvämningsrelaterade och kan påverka samhällsstrukturer i kommunen som bebyggelse, infrastruktur och kommunikation, vattenförsörjning och avloppshantering samt energiförsörjning. I ett längre perspektiv finns även aspekter att beakta som hälsofrågor och effekter på naturmiljö och ekosystem.

Förutom den transportinfrastrukturen finns framförallt ett avloppsreningsverk, flera kustnära avloppspumpstationer och dagvattennät, för övrigt finns inga sjukhus eller andra samhällsviktiga funktioner av stor dignitet i kommunen.

Lödde å/Kävlingeån, som är Skånes näst största vattendrag, utgör ingen större risk i kommunen. Detta beror på att det inte finns så mycket bebyggelse i ådalen. Ådalen har mer naturlig karaktär och de dagvattenutsläpp som sker är i dimension för vad vattendraget kan ta emot.

Höje å, som rinner genom Lomma tätort, är en mindre å, men är i princip ensam recipient för Staffanstorps och Lunds kommuners dag- och spillvatten. Den ligger dessutom i ett flackare landskap och har historiskt rätats och fysiskt förändrats för att avvattna det bördiga jordbrukslandskapet. Detta gör att vid höga nederbörds mängder kan ån på kort tid få mycket höga flöden.

Lommabukten och Öresund är dessutom kustvatten med speciella förutsättningar. En stor del av Östersjöns vatten passerar här, och vid vissa väderlekar kan havsvattennivån stiga mycket snabbt. Havets nivå ger även en dämningseffekt uppströms i åarna. En viktig princip i arbetet med att skydda sig mot översvämnningar är att göra flexibla lösningar som kan byggas om och byggas till i takt med stigande vattennivåer. En annan är att det alltid är mest lönsamt att fördröja nederbörd där den faller. Därför arbetar också kommunen redan idag tillsammans med andra kommuner i vattendragens avrinningsområden för att göra åtgärder även utanför kommunens gränser med syftet att minska flödestopparna.

Det är inte enbart vattennivåerna som kan orsaka problem vid översvämnningar. Det finns också risk för markförändringar, med exempelvis större sättningsrisk för byggnader och andra konstruktioner.

Förslag på ställningstaganden:

- Kommunen ska arbeta för att minimera sin egen påverkan på klimatförändringen så väl som konsekvenserna av denna.
- Nödvändiga klimatanpassningsåtgärder ska vidtas för att minimera skador på

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 27 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

naturmiljön, människors hälsa och egendom. Detta ska i möjligaste mån ske utan negativ påverkan på natur- och kulturvärden.

- I första hand ska åtgärder för anpassning till ett förändrat klimat göras med mångfunktion, både inom tätbebyggelse och i landskapet.
- Vid placering av erosionskydd ska hänsyn tas till ekologiska aspekter, rekreativa aspekter samt till skyddsaspekter.
- Nödvändiga reträttvägar för naturtyper som riskerar att försvinna på grund av klimatförändringen ska reserveras i planeringen.
- Större vattenutjämningsprojekt ska förläggas på marknivåer över högsta hög-vattenstånd i havet.
- Åtgärder som syftar till att öka vattenflödet i ytvattenförekomsternas avrinningsområden bör undvikas.
- Inom redan exploaterade områden ska lokal fördröjning av dagvatten öka.
- Fördröjning av vatten bör ske högt upp i vattensystemen och nära vattnets ursprung.
- Översvämnings- och erosionsprocesser kan tillåtas på kustavsnitt utan samhällsviktiga funktioner. Nödvändiga klimatanpassnings- och skyddsåtgärder bör vidtas där allmänna intressen hotas.
- Nya bebyggelseområden får enbart tillkomma på mark som ligger på lägst 3 meters höjd över havet.
- Ny bebyggelse får enbart tillkomma på platser där möjlighet att ge skydd mot klimatförändringens effekter de närmsta 100 åren kan ske.
- Bebyggelse får enbart tillkomma där tillfartsvägar och övrig tvingande teknisk försörjning kan säkras mot klimatförändringens effekter de närmsta 100 åren.
- Vid prövning enl PBL KAP 2 ska kommunen väga in klimatförändringens effekter de närmsta 100 åren.

Utdragsbestyrkande

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2019-06-12

PLG § 27 (forts.)

Dnr KS/KF 2018:184.212

Havsplanering

Kommunen har, som första kommun i Sverige, planerat hela sitt havsområde. I dagsläget är ingår denna kustvattenplan i ÖP 2010 med zoneringsplaner där företräde ges till olika intressen (se ÖP 2010, kapitel 5, Plankarta Kustvatten med tillhörande regelverk). Samtidigt har staten påbörjat den planering av havet som ska träda i kraft 2021. Den statliga havsplaneringen börjar en sjömil från baslinjen och överlappar delvis den kommunala planeringen för Lomma kommuns del. Det första samrådsförslaget till statlig havsplanering har behandlats i kommunen i juni förra året och granskningen av detta kommer att behandlas under året.

Det är viktigt att notera att statliga havsplanerna ska ses som vägledande och att de statliga planerna kan komma att väga lika tungt som de kommunala planerna vid en eventuell prövning. Innan en sådan prövning gjorts och blivit vägledande är det svårt att veta hur domstolarna skulle ställa sig vid en avvägning. I havsplaneringsförordningen står dock att staten ska ta hänsyn till de kommunala planer som finns inom planområdet.

Precis som i annan översiktlig planering är havsplaneringens främsta uppgift att göra en avvägning mellan olika allmänna intressen. Detta framgår av förarbetena till havsplaneringslagstiftningen liksom i förarbetena till PBL som ger kommunerna skyldigheten att planera sitt hav.

Kommunens planering är gjord på gedigen ekosystembaserad planeringsgrund och ålgräsängarna i bukten hör till de allra finaste i landet (om inte i världen). Det är också värt att notera att riksintresset för yrkesfisket som idag finns i bukten har pekats ut utifrån att de är värdefulla uppväxtmiljöer för kommersiella fiskarter. Bukten är också en mycket viktig plats för flyttande och rastande fåglar och dessutom en viktig plats för häckande sjöfåglar. Samtidigt sker här ett intensivt friluftsliv till havs och Lommabukten hör till ett av Nordeuropas främsta platser för vind- och kitesurfing.

Några ställningstaganden som därför kan vara relevanta är:

- Kommunens fysiska kustvattenplanering ska ingå i översiktsplanen.
- Åtgärder mot kusterosion ska vidtas med hänsyn till ekologiska värden och till rekreation.
- Täckverksamhet i Lommabukten bör ej förekomma.
- Vindkraft till havs får ej förekomma.
- Erosionsskydd som kan påverka de biologiska värdena negativt ska ej byggas ute i vattnet.

Utdragsbestyrkande